

ВЕРХОВНИЙ СУД
КАСАЦІЙНИЙ КРИМІНАЛЬНИЙ СУД
Управління забезпечення роботи
третьої судової палати
вул. П. Орлика, 4-А, м. Київ, 01043
тел. (044) 253 03 14, тел./факс (044) 253 86 20
e-mail: kks@supreme.court.gov.ua
Код ЄДРПОУ 41721784

51-3875 км 24

Офіс Генерального прокурора
вул. Різницька, 13/15, м. Київ, 01011

Дніпропетровська обласна прокуратура
пр-т Дмитра Яворницького, 38,
м. Дніпро, 49044

Віктор НАУМЕНКО
вул. Л. Гузара, 85, м. Дніпро, 49010

Ростислав БОТВІНОВ
вул. Фабрично-Заводська, 30, кв. 3,
м. Дніпро, 49089

✓ **Захисник Ірина КРАВЕЦЬ**
lawfirmkrab@ukr.net
пр-т О. Поля, 82 Г, м. Дніпро, 49061

✓ **Захисник Олена КРЕЧЕТНИКОВА**
krechetnykova1975@gmail.com
вул. Харківська, 2, оф. 50, м. Дніпро, 49000

Потерпіла Наталія БІЛОВИЦЬКА
вул. Краснопільська, 7, кв. 9,
м. Дніпро, 49033

Потерпілий Костянтин ПЕГАРЬКОВ
Запорізьке шосе, 60, кв. 284,
м. Дніпро, 49040

Потерпілий Ярослав СИНИЦЯ
вул. Поліська, 25, м. Дніпро, 49018

Потерпілий Віталій ХЛУСОВ
вул. Байкальська, 11, кв. 13,
м. Дніпро, 49074

Потерпіла Наталія МАХНЮК
вул. Високовальтна, 14, кв. 23,
м. Дніпро, 49111

Потерпілий Сергій ГОНЧАР
вул. Нова, 2, кв. 13, м. Павлоград
Дніпропетровська обл., 51413

Потерпілий Валерій ЛАПІН
вул. Запорізьке шосе, 60, кв. 284,
м. Дніпро, 49040

Потерпілий Олександр БЕРЕЗА
вул. Б. Ковальчук, 22, кв. 2, м. Дніпро, 4900

Потерпілий Роман НОСЕНКО
вул. Гаванська, 4, м. Дніпро, 49127

Потерпілий Леонід БАБІН
вул. Янтарна, 79 А, кв. 80, м. Дніпро, 49108

Потерпілий Сергій КОЧЕТ
ж/м Сокіл-1, 9, кв. 13, м. Дніпро, 49126

Потерпілий Ярослав МАРКІН
вул. Івана Акінфієва, 12, м. Дніпро, 49009

Потерпілий Євген БАЛАБАЙ
вул. Б. Хмельницького, 2, кв. 53,
м. Дніпро, 49083

Потерпілий Валерій ДУБОВЦЕВ
вул. Янтарна, 81, кв. 7, м. Дніпро, 49108

Цивільний позивач
Дніпропетровська обласна рада
пр-т О. Поля, 2, м. Дніпро, 49101

Надсилаємо копію постанови колегії суддів Касаційного кримінального суду у складі Верховного Суду від 27 листопада 2024 року до відома.

Додаток: на 6 арк. в 1 прим., на 35 арк. в 1 прим. другому адресату.

Помічник судді
вик. секретар с/з Дегтяр Л.О.
(044) 591 02 79

Ольга КУНДА

КОПІЯ

Верховний
Суд

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

27 листопада 2024 року
м. Київ

справа № 203/2507/15-к
провадження № 51-3875 км 24

Верховний Суд колегією суддів Третьої судової палати Касаційного кримінального суду (далі – Суд) у складі:

головуючої
суддів

Крет Г. Р.,
Бородія В. М., Чистика А. О.,

за участю:

секретаря судового засідання
прокурора
прокурора

Дегтяр Л. О.,
Михайленка О. М.,
Жиркової (Заворотної) О. В. (у режимі
відеоконференції),
Кречетникової О. А., Кравець І.М. (у режимі
відеоконференції),
Ботвінова Р. Г. (у режимі відеоконференції),

захисників

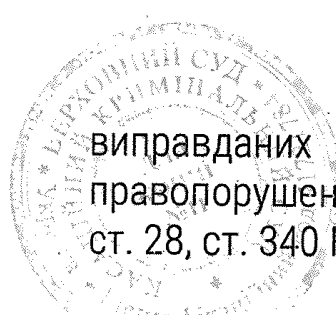
виправданого

розглянув у відкритому судовому засіданні касаційну скаргу прокурора на вирок Кіровського районного суду міста Дніпропетровська від 14 грудня 2022 року та ухвалу Дніпровського апеляційного суду від 16 травня 2024 року щодо

Науменка Віктора Олексійовича, 04 грудня 1962 року народження, уродженця міста Караганди (Казахстан), громадянина України, який проживає за адресою: м. Дніпро, вул. Тихвінська, 85,

Ботвінова Ростислава Геннадійовича, 27 грудня 1973 року народження, уродженця міста Кривого Рогу Дніпропетровської області, громадянина України, який проживає за адресою: м. Дніпро, вул. Фабрично-Заводська, 30/3,

виправданих за пред'явленням їм обвинуваченням у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 171, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 294, ч. 2 ст. 28, ст. 340 Кримінального кодексу України (далі – КК).

Зміст оскаржених судових рішень і встановлені судами першої та апеляційної інстанцій обставини

1. За вироком Кіровського районного суду м. Дніпропетровська від 14 грудня 2022 року Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г. визнано невинуватими у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 171, ч. 2 ст. 28, ч. 2 ст. 294, ч. 2 ст. 28, ст. 340 КК та виправдано за недоведеністю, що в діянні кожного з обвинувачених є склад кримінальних правопорушень.

2. Вирішено питання щодо речових доказів.

3. Дніпровський апеляційний суд ухвалою від 16 травня 2024 року вирок місцевого суду залишив без змін.

4. Органом досудового розслідування Науменко В. О. та Ботвінов Р. Г. обвинувачувалися в тому, що вони займаючи посади, заступника голови Дніпропетровської обласної ради та заступника голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації, відповідно, будучи достовірно обізнаними зі своїми посадовими обов'язками, положеннями актів національного та міжнародного права у період від 19 січня по 24 січня 2014 року разом із Воловичем Д. А., Сотніковим В. І. та Проданом І. А. за невстановлених обставин, отримавши інформацію про те, що на 12:00 26 січня 2014 року заплановано проведення мирного групового протесту проти політичного режиму, очолюваного Януковичем В. Ф., заперечуючи кожен цілі його проведення в силу особистої підтримки цього політичного режиму, та будучи кожен переконаний в необхідності незаконного припинення законної мирної акції протесту, вступили в попередню змову на організацію масових заворушень із застосуванням насильства над учасниками законного мирного вуличного походу з кінцевою метою їх силового усунення з території, що прилягає до будівель Дніпропетровської обласної ради та Дніпропетровської обласної державної адміністрації, розташованих відповідно у будівлях № № 1, 2 по просп. Кірова у м. Дніпропетровську, і незаконного перешкоджання проведенню вуличного походу.

5. Волович Д. А. та Сотніков В. І. з відома Ботвінова Р. Г. та Науменка В. О. залучили для участі у масових заворушеннях Олійника С. В., Шевченка Р. Б. та інших невстановлених осіб чоловічої статі у кількості не менше трьохсот осіб. У свою чергу Продан І. А. з відома Воловича Д. А., Сотнікова В. І., Ботвінова Р. Г. та Науменка В. О. для участі у масових заворушеннях залучив не менш ніж п'ятдесят осіб.

6. За змістом обвинувачення, з метою реалізації вказаної злочинної змови, 24, 25, 26 січня 2014 року (більш точні дані щодо часу досудовим слідством не встановлено) Науменко В. О., виходячи за межі владних повноважень, не маючи на те права, забезпечив безперешкодний доступ до будівлі Дніпропетровської обласної ради, Олійнику С. В., Шевченку Р. Б. та іншим невстановленим особам, залученим для участі у масових заворушеннях, і забезпечив їх розміщення у приміщенні КП «Ідальня № 810» Дніпропетровської обласної ради.

7. Волович Д. А. та Сотніков В. І. повідомили залученим до масових заворушень

особам їх завдання, пообіцяли грошову винагороду залежно від ступеню участі кожного, а також надання безкоштовного харчування. 26 січня 2014 року за невстановлених обставин цих осіб забезпечено дерев'яними прутами для їх застосування при завданні ударів, побоїв, тілесних ушкоджень учасникам законного мирного вуличного походу.

8. У свою чергу Ботвінов Р. Г. з метою реалізації вказаної злочинної змови 26 січня 2014 року, виходячи за межі владних повноважень, не маючи на те права, забезпечив доступ до будівлі Дніпропетровської облдержадміністрації, зокрема до актового залу будівлі, Шевченку Р. Б., Олійнику С. В. та іншим невстановленим особам у кількості не менше трьохсот осіб, що мали при собі предмети, заздалегідь пристосовані для нанесення тілесних ушкоджень, і тим самим умисно забезпечив розташування зазначених осіб в умовах, що уможливлюють раптовість і злагодженість силового усунення учасників законного мирного вуличного походу з території, що прилягає до будівель Дніпропетровської обласної ради та Дніпропетровської облдержадміністрації.

9. 26 січня 2014 близько 15:00, після закінчення законного мирного мітингу учасники заходу висунули вимоги керівництву Дніпропетровської облдержадміністрації, зокрема заступнику голови облдержадміністрації Ботвінову Р. Г. про усунення з території та приміщення державної установи сторонніх осіб, озброєних дерев'яними та металевими прутами, металевими трубами. Натомість Ботвінов Р. Г., діючи в межах попередньої змови з Науменком В. О., Воловичем Д. А., Сотніковим В. І., Проданом І. А., переслідуючи мету організації масових заворушень із застосуванням насильства проти учасників законного мирного вуличного походу, зазначені вимоги свідомо проігнорував.

10. Надалі Волович Д. А., Сотніков В. І., Продан І. А., з відома Ботвінова Р. Г. та Науменка В. О. організовано вивели з приміщення Дніпропетровської облдержадміністрації осіб, залучених до участі в масових заворушеннях, розподіливши їх на групи та протягом періоду від 15:30 до 18:00 надали не менше 4-х разів вказівки про застосування ударів, побоїв, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеню тяжкості учасникам вуличного походу та журналістам.

11. Зазначеними злочинними діями зумовлено наслідки для учасників законного мирного вуличного походу та журналістів засобів масової інформації, які виразились у завданні фізичного болю, нанесенні тілесних ушкоджень та пошкодженні майна учасників, відповідно Дубовцеву В. О., Бабіну Л. Г., Бондаренку А. О., Березі О. А., Пегарькову К. В., Хлусову В. А., Лапіну В. В., Рибченку Д. О., Степаненку Є. Г. Каченюку В. М., Гаркуші В. М., Балабаю Є. В., Мураховському А. О. журналісту 34-го каналу ПрАТ «ТСД» Петерімову Д. С., журналісту – головному оператору 34-го каналу ПрАТ «ТСД» Кочету С. А., журналісту – редактору ТОВ «Акцент-Медіо» Махнюк Н. В., журналісту – кореспонденту ТОВ «Вісті Мас-Медіа» Маркіну Я. В., журналісту – власному кореспонденту газети «Урядовий кур'єр» Біловицькій Н. О., журналісту – відеооператору ДП «ТРК СТЕРХ» Гончару С. О.

12. Внаслідок масових заворушень похід було припинено.

13. Також під час масових заворушень спричинено тілесні ушкодження працівникам міліції, що вживали заходи до охорони громадського порядку у місці проведення вуличного походу, зокрема Трушину Е. Ю., Скрипнику А. В., Бойку С. В., Фомічову О. Ю., Ткаченку Д. В., Носенку Р. І., Морару А. В., Лещенку Є. П., Жицькому М. О., Євтушенку Є. Є., Дубровіну О. В., Белікову І. Ю., Беденку І. В. Педану В. В.

14. Також, 26 січня 2014 року, близько 14:00, реалізуючи умови попередньої змови Продан І. А. та залучені до масових заворушень особи у кількості не менше 50 осіб прибули на бульвар ім. Кучеревського у м. Дніпропетровську, де знаходилася частина осіб, які мали намір взяти участь у законному мирному вуличному поході, де переслідуючи мету спричинення Синиці Я. Д. тяжких тілесних ушкоджень за попередньою змовою групою осіб, зі значною поступальною силою штовхнув Синицю Я. Д. у тулуб, внаслідок чого він впав на асфальтовану поверхню, після чого невстановленими особами останньому нанесено численні удари в результаті яких, Синиці Я. Д. спричинено тяжкі тілесні ушкодження, які небезпечні для життя в момент заподіяння.

15. Зазначені умисні дії Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г. органом досудового розслідування кваліфіковано за правилами ідеальної сукупності як:

- організація, за попередньою змовою групою осіб, масових заворушень, які супроводжувались насильством над особами та знищенням майна, що призвело до тяжких наслідків, тобто за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 2 ст. 294 КК;

- умисне, за попередньою змовою групою осіб, перешкоджання законній професійній діяльності журналістів, тобто за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 171 КК;

- незаконне, за попередньою змовою групою осіб, перешкоджання проведенню вуличного походу, вчинене службовою особою та із застосуванням фізичного насильства, тобто за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28 ст. 340 КК.

Вимоги касаційних скарг та узагальнені доводи осіб, які їх подали

16. У касаційній скарзі прокурор, посилаючись на істотне порушення вимог кримінального процесуального закону та неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність, просить скасувати судові рішення та призначити новий розгляд у суді першої інстанції.

17. На обґрунтування своїх доводів зазначає, що місцевим судом порушено ст. 22 КПК щодо змагальності сторін та свободи в поданні ними своїх доказів й у доведеності перед судом їх переконливості, а також ст. 94 КПК щодо критеріїв оцінки доказів. Зазначає, що надані стороною обвинувачення докази, не отримали обґрунтованої та належної оцінки місцевим судом, зокрема:

- показання свідка Клушина В. Г., ряду інших свідків, щодо факту знаходження у приміщенні державних установ сторонніх осіб, а також забезпечення їх харчуванням;
- показання свідка Руденка І. І., які безпідставно були критично оцінені судами;
- показання інших свідків, щодо факту перебування у приміщенні Ботвінова Р. Г. та документи, які підтверджують, що 26 січня 2014 року він здійснював чергування;
- вироки Кіровського районного суду м. Дніпропетровська від 03 липня 2014 року (справа № 203/4246/14) щодо Гулівця Р.В., Коваленка А.Б., Цевана Е.С., та від 01 жовтня 2015 року щодо Олейника С. В. (справа № 203/1474/15).

18. Вказує, що зазначене залишилося поза увагою суду апеляційної інстанції. Крім того, цей суд безпідставно відмовив у задоволенні клопотання прокурора в частині допиту свідків та потерпілих.

19. Вважає, що судові рішення не відповідають вимогам ст. 370, 419 КПК.

20. На адресу Суду від захисника Кречетникової О. А. надійшли заперечення на касаційну скаргу у яких вона, наводячи відповідні аргументи просить касаційну скаргу прокурора залишити без задоволення.

Позиції учасників судового провадження

21. Прокурори підтримали касаційну скаргу та просили її задовольнити. Виправданий Ботвінов Р.Г. та захисники заперечували щодо задоволення касаційної скарги.

Мотиви Суду

22. Заслухавши доповідь судді, доводи сторони обвинувачення, захисників та виправданого, перевіrivши матеріали кримінального провадження, колегія суддів дійшла таких висновків.

23. Статтею 433 КПК передбачено, що суд касаційної інстанції перевіряє правильність застосування судами попередніх інстанцій норм матеріального та процесуального права, правильність правової оцінки обставин і не уповноважений досліджувати докази, встановлювати та визнавати доведеними обставини, яких не було встановлено в оскаржених судових рішеннях, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу.

24. Згідно з положеннями ст. 438 КПК підставами для скасування або зміни судового рішення судом касаційної інстанції є істотне порушення вимог кримінального процесуального закону, неправильне застосування закону України про кримінальну відповідальність та невідповідність призначеного покарання тяжкості кримінального правопорушення і особі засудженого.

25. Як визначено ст. 370 КПК, судові рішення повинно бути законним, обґрунтованим і вмотивованим. Законним є рішення, ухвалені компетентним судом згідно з нормами матеріального права з дотриманням вимог щодо кримінального

провадження, передбачених цим Кодексом. Обґрунтованим є рішення, ухвалене судом на підставі об'єктивно з'ясованих обставин, які підтверджені доказами, дослідженими під час судового розгляду та оціненими судом відповідно до ст. 94 цього Кодексу. Вмотивованим є рішення, в якому наведені належні і достатні мотиви та підстави його ухвалення.

26. Положеннями ст. 94 КПК встановлено, що суд за своїм внутрішнім переконанням, яке ґрунтується на всебічному, повному й неупередженому дослідженні всіх обставин кримінального провадження, керуючись законом, оцінює кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів з точки зору їх достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення.

27. Відповідно до вимог ч. 1 ст. 373 КПК виправдувальний вирок ухвалюється у разі, якщо не доведено, зокрема, що кримінальне правопорушення вчинене обвинуваченим.

28. За змістом ч. 3 ст. 62 Конституції України обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях.

29. Положенням ст. 17 КПК визначено, що особа вважається невинуватою у вчиненні кримінального правопорушення і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено у порядку, передбаченому цим Кодексом, і встановлено обвинувальним вироком суду, що набрав законної сили. Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні кримінального правопорушення і має бути виправданим, якщо сторона обвинувачення не доведе винуватість особи поза розумним сумнівом.

30. Тобто, дотримуючись засади змагальності та виконуючи свій професійний обов'язок, передбачений ст. 92 КПК, обвинувачення має довести перед судом за допомогою належних, допустимих та достовірних доказів, що існує єдина версія, якою розумна і безстороння людина може пояснити факти, встановлені в суді, а саме – винуватість особи у вчиненні кримінального правопорушення, щодо якого їй пред'явлено обвинувачення.

31. Суд першої інстанції, ухвалюючи виправдувальний вирок, дослідивши та оцінивши зібрані у кримінальному провадженні докази, дійшов висновку, з яким погодився і суд апеляційної інстанції, про те, що стороною обвинувачення не було надано безсумнівних доказів того, що Науменко В. О. та Ботвінов Р. Г. вчинили кримінальні правопорушення, передбачені ч. 2 ст. 28 ч. 1 ст. 171, ч. 2 ст. 28 ч. 2 ст. 294, ч. 2 ст. 28 ст. 340 КК.

32. Зокрема, місцевий суд дійшов такого висновку на підставі аналізу показань потерпілих Махнюк Н. В., Петерімова Д. С., Кочета С. А., Лапіна В. В., Бабіна Л. Г., Маркіна Я. В., Гончара С. О., Ситницю Я. Д., Біловицьку Н. О., які вказали суду саме про обставини вчинення щодо них неправомірних дій невідомими особами, і жоден із них на місці подій обвинувачених не бачив та показань щодо останніх не надав.

33. Також судом було допитано свідків: Клушина В. Г., Кеда О. М., Крупського А. Ф., Свінцову Т. Є., Готвянську Л. І, Желдак І. М., Брик Ю. О., Зеркаля О. М., Лисак І. М., Лещенка О. Г., Дубину О. В., Коптева Є. В., Гатила В. А., Мельниченко Ю. В., Дороленка К. В., Кондракову Г. В., які надали показання щодо відомих їм фактичних обставин подій 26 січня 2014 року. Разом із тим, вказані свідки Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г. на місці подій не бачили і про жодні дії останніх їм нічого не відомо; Давидову М. В., яка вказала суду, що у дворі облдержадміністрації бачила людину, схожу на Ботвінова Р. Г., яка виходила до мітингувальників разом із Крупським А. Ф., втім стоячи за спиною останнього участі у спілкуванні не брав, Науменка В. О. на місці події не бачила; Сідлецького В.А., який показав суду, що 26 січня 2014 року був присутній при спробі захоплення облдержадміністрації, в коридорі зустрів Ботвінова Р. Г., про жодні дії обвинувачених під час вказаних подій йому нічого не відомо.

34. Крім того, місцевий суд, дослідивши фактичні дані, що містяться у письмових доказах, зміст яких детально викладено у вироку, дійшов обґрунтованого висновку про те, що жоден з них не містить відомостей про вчинення Науменком В. О. та Ботвіновим Р. Г. інкримінованих їм правопорушень.

35. Таким чином, місцевий суд, додержуючись вимог статей 22, 23, 94 КПК повно та всебічно дослідивши всі докази, надані стороною обвинувачення, оцінив кожний доказ з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупність зібраних доказів – з точки зору достатності та взаємозв'язку для прийняття відповідного процесуального рішення, та дійшов обґрунтованого висновку, що стороною обвинувачення не доведено наявності в діях Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г. складу кримінальних правопорушень.

36. Вирок місцевого суду відповідає вимогам статей 370, 374 КПК.

37. Не погоджуючись із виправдувальним вироком, прокурор звернувся з апеляційною скаргою з підстав невідповідності висновків суду першої інстанції фактичним обставинам кримінального провадження, неповноти судового розгляду, неправильного застосування закону про кримінальну відповідальність та істотних порушень вимог кримінального процесуального закону. Також у порядку ч. 3 ст. 404 КПК просив повторно дослідити обставини, встановлені під час кримінального провадження, допитати ряд потерпілих або дослідити технічні записи судових засідань від 22 вересня 2015 року та 14 червня 2016 року з їх показаннями, а також речові та письмові докази.

38. Апеляційний суд за результатом розгляду апеляційної скарги прокурора, провівши часткове дослідження доказів, погодився з висновком місцевого суду, який ураховуючи обставини справи, дослідивши та оцінивши зібрані у кримінальному провадженні докази, виправдав Науменка В.О. та Ботвінова Р.Г. на підставі п. 3 ч. 1 ст. 373 КПК за недоведеністю, що в інкримінованих їм діях є склад кримінальних правопорушень.

39. Так, погоджуючись з висновком місцевого суду, апеляційний суд правильно зазначив, що надані стороною обвинувачення докази поза розумним сумнівом свідчать про те, що за фактичних обставин, зазначених в обвинуваченні, 26 січня 2014 року на території м. Дніпро мали місце: перешкоджання невідомими особами у професійній діяльності журналістів Петерімова Д. С., Кочета С. А., Махнюк Н. В., Маркіна Я. В., Біловицької Н. О., Гончара С. О. щодо висвітлення подій, які відбувалися, що полягало у пошкодженні їх апаратури, заподіянні їм фізичного болю та тілесних ушкоджень; масові заворушення, які супроводжувалися насильством над особами та знищенням майна; перешкоджання невідомими особами вуличному походу, із застосуванням ними фізичного насильства до його учасників.

40. Разом із тим, будь-якими доказами не підтверджується ані наявність попередньої змови обвинувачених між собою та з Воловичем Д. А., Сотніковим В. І., Проданом І. А. щодо вчинення вищезазначених дій, ані наявність у обвинувачених умислу, спрямованого на їх вчинення, ані вчинення Науменком В. О. та Ботвіновим Р. Г. інкримінованих їм дій на реалізацію вказаної змови. З таким висновком погоджується і колегія суддів.

41. Доводи касаційної скарги прокурора про те, що надані стороною обвинувачення докази, не отримали обґрунтованої та належної оцінки місцевим судом Суд вважає безпідставними, оскільки вони спростовуються матеріалами кримінального провадження.

42. Зі змісту судового рішення вбачається, що показанням всіх допитаних судом у кримінальному провадженні свідків сторони обвинувачення надано належну оцінку, як окремо, так і в сукупності та взаємозв'язку з іншими дослідженими судом доказами.

43. Крім того, колегія суддів звертає увагу, що у касаційній скарзі прокурор не обґрунтував, які саме обставини повідомлені тим чи іншим свідком не були враховані як судом першої інстанції у ході судового розгляду, так і апеляційним судом під час надання оцінки доводам апеляційної скарги прокурора, та які б свідчили про вчинення Науменком В. О. та Ботвіновим Р. Г. інкримінованих їм кримінальних правопорушень. Натомість суд касаційної інстанції в силу ч. 2 ст. 433 КПК переглядає судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій у межах касаційної скарги та не вправі вийти за межі касаційної скарги на погіршення становища виправданих.

44. Доводи сторони обвинувачення щодо неналежної оцінки показань свідка Руденка І. І. є неприйнятними. Так, спростовуючи аналогічні доводи прокурора, апеляційний суд погодився з висновком місцевого суду, який до показань цього свідка щодо факту перебування Науменка В. О. на місці подій та надання ним доступу невідомим особам до приміщення облдержадміністрації, поставився критично з огляду на те, що окрім показань цього свідка це не підтверджується будь-якими доказами. Крім того показання у цій частині не узгоджуються із обвинуваченням, згідно із яким доступ невідомим особам до будівлі

облдержадміністрації забезпечував саме Ботвінов Р. Г., а Науменку В. О. такі дії не інкриміновані.

45. В частині доводів прокурора щодо показань свідка Руденка І. І. відносно Ботвінова Р. Г., то апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку, що вони надані з чужих слів, а відтак за правилами ч. 6 ст. 97 КПК не можуть бути прийняті до уваги в умовах відсутності об'єктивного підтвердження відповідних обставин іншими допустимими доказами. З таким висновком погоджується і колегія суддів.

46. Неприйнятими є й доводи сторони обвинувачення щодо неврахування судами попередніх інстанцій вироків Кіровського районного суду м. Дніпропетровська від 03 липня 2014 року щодо Гулівця Р. В., Коваленка А.Б., Цевана Е.С., та від 01 жовтня 2015 року щодо Олейника С. В.

47. Як вірно вказав суд апеляційної інстанції, вказані судові рішення були ухвалені щодо інших осіб та без участі Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г., при цьому справу щодо Олійника С.В. було розглянуто за правилами ч. 3 ст. 349 КК, а кримінальне провадження щодо Гулівця Р.В., Коваленка А.Б. та Цевана Е.С. – на підставі угод про визнання винуватості, а відтак визнання зазначеними особами у межах кримінальних проваджень щодо них будь-яких фактичних обставин не може розглядатися як підстава для звільнення сторони обвинувачення від доказування тих самих обставин у даному кримінальному провадженні.

48. Колегія суддів погоджується з таким висновком апеляційного суду, оскільки розгляд зазначених кримінальних проваджень здійснено без повного та всебічного дослідження доказів у межах змагальної процедури, без встановлення обставин, які були предметом доказування у провадженні щодо Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г.

49. Зазначене узгоджується з висновком Касаційного кримінального суду, викладеним у постанові від 19 листопада 2019 року у справі № № 759/10575/16-к (провадження № 51-1951км19), відповідно до якого вирок суду на підставі угоди про визнання винуватості не може мати преюдиційного значення в кримінальних провадженнях щодо інших осіб.

50. Крім того, у рішенні від 23 лютого 2016 року у справі «Навальний і Офіцеров проти Росії» (Navalnyy and Ofitserov v Russia, заяви № 46632/13 і № 28671/14) Європейський суд з прав людини підкреслив, що обставини, встановлені у провадженні, в якому не беруть участь інші обвинувачені, не повинні мати преюдиційне значення для їх справ. Статус доказів, використаних в одній справі, повинен залишатися суто відносним, а їх сила – обмежуватися даними конкретного провадження. Особливо це стосується вироків, ухвалених на підставі угоди.

51. В частині доводів сторони обвинувачення щодо безпідставної, на думку прокурора, відмови у задоволенні клопотання в частині допиту свідків та потерпілих, колегія суддів вкотре наголошує, що відповідно до ч. 3 ст. 404 КПК суд апеляційної інстанції зобов'язаний повторно дослідити обставини, встановлені під час кримінального провадження, за умови, що вони досліджені судом першої

інстанції не повністю або з порушеннями. Повнота дослідження судом апеляційної інстанції доказів щодо певного факту має бути забезпечена у випадках, коли під час апеляційного розгляду даний факт встановлюється в інший спосіб, ніж це було здійснено у суді першої інстанції. Повторне дослідження доказів є правом, а не обов'язком суду. Тому за відсутності у клопотанні аргументованих доводів про доцільність повторного дослідження доказів та невстановлення порушень при їх дослідженні, допущених місцевим судом, відмова у задоволенні відповідного клопотання не є порушенням вимог ст. 404 КПК.

52. Як убачається з матеріалів провадження, стороною обвинувачення було заявлено клопотання про повторне дослідження доказів у провадженні, яке було задоволено частково в частині дослідження письмових доказів. В іншій частині клопотання, а саме щодо допиту всіх свідків сторони обвинувачення, апеляційний суд дійшов обґрунтованого висновку, що стороною обвинувачення не наведено будь-яких обставин, які б свідчили, що вказаних свідків допитано не повністю або з порушенням, що було б підставою для повторного їх допиту, а, враховуючи процесуальну поведінку цих свідків в суді першої інстанції, неможливість сторони обвинувачення забезпечити явку окремих свідків до суду, задоволення клопотання в цій частині призвело б до вимушеного затягування апеляційного перегляду кримінального провадження та залишення обвинувачених в стані правової невизначеності ще на тривалий час.

53. Разом з тим, колегія суддів звертає увагу, що Верховний Суд у своїх рішеннях неодноразово наголошував, що якщо суд першої інстанції дослідив усі можливі докази з дотриманням засади безпосередності, а суд апеляційної інстанції погодився з ними, то останній не має потреби знову досліджувати ці докази в такому ж порядку, як це було зроблено в суді першої інстанції.

54. До того ж відсутність обґрунтованого клопотання сторони кримінального провадження про дослідження доказів, за умови того, що в оскарженому вироку суд дав оцінку всім доказам, на неправильну оцінку яких посилається сторона на стадії апеляційного оскарження вироку, не зумовлює обов'язку апеляційного суду повторно досліджувати обставини, встановлені під час кримінального провадження, та не створює передумов для використання апеляційним судом свого права дослідити нові докази за наявності підстав, регламентованих положеннями ч. 3 ст. 404 КПК.

55. Більше того, як уже зазначалось вище, у цій справі суд апеляційної інстанції все ж частково дослідив докази, про дослідження яких просив прокурор у апеляційній скарзі, а також проаналізував інші докази, які були безпосередньо сприйняті судом першої інстанції, та за результатами перегляду вироку погодився з їх оцінкою, наданою місцевим судом, а тому застосована ним процедура не суперечила встановленій у ст. 23 КПК засаді безпосередності дослідження доказів.

56. Інші доводи прокурора колегія суддів вважає безпідставними та такими, що не ґрунтуються на матеріалах провадження та вимогах закону і фактично зводяться до

переоцінки доказів і встановлених у справі обставин, що в силу вимог ст. 433 КПК не може бути предметом оцінки суду касаційної інстанції.

57. За змістом статей 7, 404, 419 КПК у їх взаємозв'язку вбачається, що суд апеляційної інстанції, залишаючи апеляційну скаргу без задоволення, зобов'язаний перевірити всі викладені у ній доводи, а також аргументи, наведені сторонами під час апеляційного провадження, у своїй ухвалі дати на них вичерпну відповідь та зазначити підстави, з яких апеляційну скаргу визнано необґрунтованою.

58. Апеляційний суд, переглядаючи вирок суду першої інстанції щодо Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г., дотримався зазначених норм кримінального процесуального закону. Ухвала апеляційного суду відповідає положенням статей 94, 370, 419 КПК.

59. Істотних порушень вимог кримінального процесуального закону, які б були підставами для скасування судового рішення чи неправильного застосування закону України про кримінальну відповідальність, про що йдеться в касаційній скарзі прокурора, Верховний Суд не встановив.

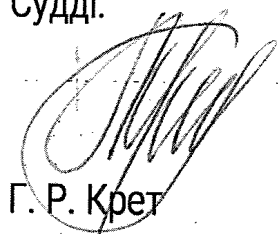
Керуючись статтями 433, 434, 436, 441, 442 КПК, Суд

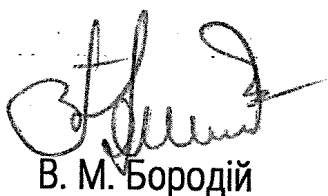
ухвалив:

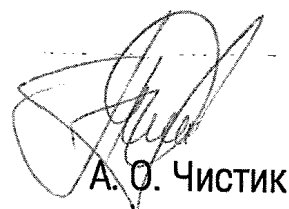
Вирок Кіровського районного суду міста Дніпропетровська від 14 грудня 2022 року та ухвалу Дніпровського апеляційного суду від 16 травня 2024 року щодо Науменка В. О. та Ботвінова Р. Г. залишити без зміни, а касаційну скаргу прокурора – без задоволення.

Постанова є остаточною та оскарженню не підлягає.

Судді:

Г. Р. Крет

В. М. Бородій

А. О. Чистик

Згідно з
оригіналом

Помічник судді

(Підпис)
«04» 12 2024 р.
Ольга Кунда
(Ім'я, Прізвище)